

opgefrist

Audiobroertje voor Reason

De hele band opnemen met Propellerhead software? Het kan nu met Record, de softwarestudio die met én zonder Reason kan draaien.

door Eppo Schaap > eppo@interface.nl

Propellerhead bracht in de jaren negentig revolutionaire programma's uit als ReCycle en ReBirth. Het in 2000 geïntroduceerde Reason geldt nog steeds als een van de toonaangevende dance- en compositiepakketten. In Reason ontbrak echter een belangrijke functie, die door veel gebruikers erg werd gemist: de mogelijkheid om audio op te nemen. Het heeft lang geduurd, maar Propellerhead is uiteindelijk met een goede oplossing gekomen in de vorm van Record. In dit volledige en zelfstandige compositie-, opname- en mixprogramma kunnen complete

producties worden gemaakt, maar Record kan ook naadloos samenwerken met Reason 4.

Samen of alleen

Met Record kun je natuurlijk naar hartenlust audio-opnamen maken, maar het heeft ook een volledige sequencer, waarmee audio en interne midi kunnen worden gecombineerd. Jammer genoeg doet Propellerhead nog steeds niet aan midi-uitgangen, dus externe midi-apparatuur kun je niet met Record aansluiten. Er is wel een midi-input waarop je keyboards en midicontroller kunt aansluiten. Record zelf heeft één interne midiklankmodule (de

ID8). Dit is een soort multifunctionele orkestbak met drums, gitaren, bassen, keyboards, strijkers en blazers met goed bruikbare klanken die je als basis voor je compositie kunt gebruiken als je geen band bij de hand hebt. De ID8 heeft geen individuele uitgangen dus als je drums gescheiden wilt mixen van je strijkers, moet je wat trucs toepassen. Zo kun je een ID8-partij omzetten naar audio; iets wat heel snel gaat in Record.

Als je ook geregistreerd Reason 4-gebruiker bent, en Reason op dezelfde computer is geïnstalleerd, worden Record en Reason bij het opstarten één programma. Alle effecten en instrumenten van Reason 4 zijn dan ook in het rack van Record beschikbaar. De integratie is echt naadloos en je hoeft ook niet tussen de verschillende programma's te schakelen. De versies van Record en Reason moeten wel op dezelfde account bij Propellerhead zijn geregistreerd, anders werkt het niet. Met oudere versies van Reason werkt het evenmin.

Audio en mixer

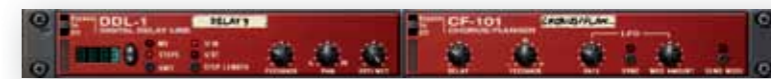
Audio kan in Record met 16 of 24 bits worden opgenomen. Het aantal tracks is onbeperkt en je kunt meerdere tracks tegelijk opnemen als je audio-interface meerdere ingangen heeft. Record heeft een volwassen mixer, die is afgeleid van de Solid State Logic (SSL) 9000 K, een zeer uitgebreide analoge mixer. Elk kanaal van de mixer heeft een vierbands equalizer met

twee parametrische banden plus hoog- en laag-sweep-eq, een compressor (met sidechaining) en expander gate, acht effect-sends, vier insert effect slots (waaraan een complete rackconfiguratie met apparatuur kan hangen) en natuurlijk een fadersectie met mute en solo. Een erg handig detail dat het vermelden waard is: naast de pan-knop bevindt zich ook een width-knop, waarmee je de stereobreedte van stereo inputs kunt instellen. Met de twee knopjes Seq en Rack onder de volumefader kun je rechtstreeks naar de betreffende sequencertrack en rackapparatuur van het betreffende kanaal springen. En dan vergeten we bijna nog het highpass en lowpass filter op elk kanaal, waarmee je in luttele seconden een telefoonstem maakt of ongewenst gebonk of gesis weg kunt halen. De 64-bit masterbus van de mixer is voorzien van de veel geprezen masterbuscompressor van de SSL, die door Propellerhead minutieus is gereproduceerd.

Effecten

Als insert- en send-effecten heeft Record het nodige in petto. De meeste van deze effecten zijn letterlijk van Reason geleend, zoals de MClass vierbands equalizer met twee parametrische middenbanden, de MClass compressor, de MClass tweebands stereo imager en de MClass maximizer. Vervormen doe je met de veelzijdige Scream 4 en RV7000 zorgt voor hoogwaardige

Twee halve 19" modules uit Reason zijn meegekomen naar Record.

De Scream 4 processor bewijst erg goede diensten in de gitaarversterkingsketen

verb/delay. Er zijn ook enkele van de 'halve' effectapparatuurjes uit Reason aanwezig in de vorm van chorus/flanger en delay.

Louter Line 6

Voor gitaristen en bassisten is er de virtuele gitaar/basamp-sectie van Line 6 als insert-effect. Deze amp-modeller heeft drie gitaar- en twee basversterkers aan boord. Een beetje karig, want we zijn de laatste jaren verwend geraakt aan software met tien of meer gemodelleerde gitaar- en speakerkasten. De versterkermodellen in Record bestrijken wel een zo breed mogelijk klankgebied. Voor gitaar heb je de beschikking over een 1964 Blackface Lux, een 1968 Plexi Lead 100 en een Treadplate Dual (zeg maar: Fender, Marshall en Mesa Boogie). Voor bassisten zijn er de

1974 Rock Classic en 1968 Flip Top (oftewel: Marshall MB en Ampeg B15).

Naast een vierbands toonregeling hebben de gitaarversterkers ook volume- en wahwah-knoppen die kunnen worden gekoppeld aan een (midi)controllerpedaal. De basversterkers zijn voorzien van een ingebouwde compressor. Daarnaast zijn er vijf virtuele speakerkasten die het geluid kunnen kleuren. De versterkers hebben een gainregeling voor crunch/overdrive. De veelzijdige, uit Reason overgenomen, Scream 4 Damage processor bewijst hier voor gitaristen eveneens onmisbare diensten, met zijn tien verschillende vervormingsalgoritmes en de extra moduleerbare bodykleuring.

Het enige wat ontbreekt, is een echte cleane versterker à la Roland Jazz Chorus of Polytone Combo. Een voordeel van het opnemen met effecten als insert is dat de opname zelf alleen

het cleane gitaarsignaal bevat, zoals dat bij de ingang binnenkomt, en je dus later altijd nog je gitaargeluid helemaal kunt wijzigen.

Propellerhead is een verbintenis aangegaan met Line 6. Als je Line 6-apparatuur via usb aansluit, of als je Gearbox hebt geïnstalleerd, krijg je in Record ook de beschikking over alle modellen die in de Line 6 hard- of software beschikbaar zijn (maar niet de presets...). Als je voor Record kiest, zit je dus wel vast aan Line 6, want je kunt geen andere (gitaar)plug-ins in het programma gebruiken. Wel kun je Record via ReWire aan een ander programma koppelen waarmee je wel plug-ins kunt draaien.

Stretchen en comping

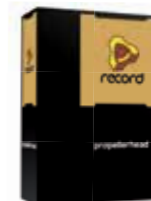
Audiotracks die eenmaal zijn opgenomen worden dynamisch aan het tempo van een song >>

INFO

- **Prijzen incl:**
- € 279,-
- € 129,- voor Reason-gebruikers
- € 535,- in bundel met Reason
- **Distributie:** Media Satellite, info@media-satellite.nl
- **Internet:** www.media-satellite.nl www.propellerheads.se

SPECIFICATIES

- audio- en midisequencer met onbeperkt aantal tracks, comping mode en automatisering
- virtuele SSL 9000 mixer met 64 in- en outputs en masterbuscompressie
- verschillende insert rack
- Combinator
- mixer 14:2
- linemixer 6:2
- ID8 midimodule met bandinstrumenten

- MClass equalizer, stereo imager, compressor en maximizer
- Line 6 gitaar- en basversterkers
- Scream Sound Destruction unit
- RV8000 reverb/delay
- DDL-1 Digital Delay Line
- CF-101 chorus/flanger
- Spider Audio Merger & Splitter
- Spider CV Merger & Splitter
- ReGroove mixer
- on screen pianokeyboard
- volledige integratie met Reason 4
- kopieerbeveiliging met usb Ignition Key of internetverbinding; opnamen en opslaan in demomodus mogelijk
- ReWire
- ReBirth inputmachine (alleen Windows)

Dongle met zo min mogelijk blues

Record is het eerste programma van Propellerhead dat met een hardware kopieerbeveiliging werkt in de vorm van een usb-dongle (de Wibu Codemeter). Propellerhead noemt het de 'Ignition Key'. Donglehaters, niet meteen afhaken; lees eerst verder! Er is namelijk wel goed nagedacht over deze manier van beveiligen. Als je Record start, kun je kiezen uit drie manieren waarop je het programma kunt gebruiken:

1 In de demo mode is het programma volledig functioneel en kun je projecten opnemen, afspelen, bewerken en opslaan, maar niet laden (behalve de bijgeleverde demoprojecten). Je kunt dus een volledig project maken en alle resultaten voor later gebruik bewaren. Om het project echter weer in te laden moet je in een van de twee volgende modes werken.

2 Als je Record eenmaal bij Propellerhead hebt geregistreerd, kun je het programma volledig gebruiken door vanaf de computer waarop Record draait in te loggen op je gebruikersaccount op www.propellerheads.se. Je kunt dan alles doen (inclusief projecten laden). Mocht je internetverbinding om wat voor reden ook worden verbroken, dan blijft Record gewoon doorwerken in demo mode, en kun je al je werk gewoon blijven opslaan.

3 Met de bijgeleverde usb-dongle ingepluggd werkt het programma gewoon altijd, ook al heb je geen internetverbinding. Jouw versie van Record moet wel eerst op de dongle worden geregistreerd.

>>

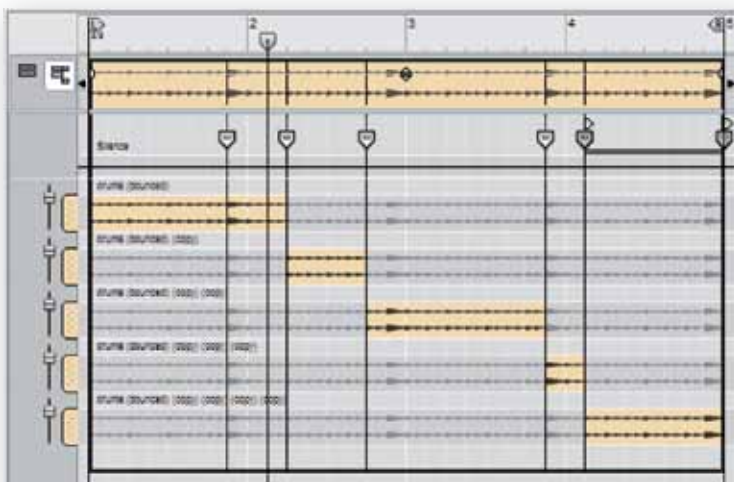
gekoppeld. Dat betekent dat als je achteraf besluit het tempo van de song te veranderen, alle opgenomen audio-opnamen automatisch meegestretcht worden. De kwaliteit van het stretchalgoritme is erg goed. Bij wijzigingen tot ongeveer 20bpm is geen kwaliteitsverschil te horen. Ga je verder, dan hoor je wel verschil, maar de kwaliteit blijft verbluffend goed.

Een functie die in de studiopraktijk tot het dagelijks werk behoort, is compileren oftewel comping: het samenstellen van één definitieve

Erg handig is het stemapparaat dat in elke track actief kan worden gemaakt.

Grooven en mash-ups

De Groovemixer uit Reason vinden we ook in Record terug. Hiermee kun je op noten in de miditracks allerlei quantize-grooves toepassen, zodat bijvoorbeeld bas en drums exact dezelfde groove krijgen. Dit werkt echter alleen met noten die op instrumenttracks worden opgenomen of

In comping mode kun je intuïtief bepalen welke takes je wilt horen.

track uit verschillende takes die achter elkaar zijn opgenomen. Hiervoor hebben de ontwikkelaars in Record een prima systeem ontwikkeld. In Comping mode worden de verschillende audiotakes onder elkaar weergegeven. Met de muis (Razor tool) bepaal je tijdens het luisteren welke takes je wilt combineren. Dit werkt intuïtief, comfortabel en snel.

Sequencer

In de helder vormgegeven sequencer worden audio- en miditracks gewoon in hetzelfde scherm beheerd, precies zoals je dat van de andere bekende opnameprogramma's gewend bent. Audio-opnamen worden opgeslagen in audio-clips. De opname in een audioclip wordt non-destructive bewerkt. Dat wil zeggen dat de originele opname op de harde schijf nooit wordt veranderd, maar dat de bewerkingen in Record altijd realtime worden toegepast. Je kunt dus altijd weer terug naar de uitgangssituatie.

geprogrammeerd. Het zou in Record pas echt zinvol worden als dezelfde grooves ook op audio-tracks zouden kunnen worden toegepast. Om dit nu te realiseren zou je met ReCycle van audio-bestanden rex-bestanden (.rex of .rc2) kunnen maken die je vervolgens in Record importeert.

Praktijk

Record is voor het grootste deel enorm gebruiksvriendelijk. Met de functietoetsen F5, F6 en F7 schakel je razendsnel tussen de mixer, het rack en de sequencer. Die schermen kunnen ook gelijktijdig op het scherm (of op meerdere monitors) worden weergegeven door herhaaldelijk op de functietoetsen te drukken. Als je veel effecten wilt gebruiken moet je niet bang zijn om kabeltjes te trekken. Bij het maken van je eigen effectcombinaties en routings moet je als een studiotecnicus via verschillende patchbays de apparatuur aan elkaar knopen. Het kan in het rack dan toch behoorlijk complex worden,

zeker gezien het feit dat de mixer geen sub-groepen heeft. Deze moeten via splitsen en mergen in het rack worden gemaakt. Koppie erbij houden dus, en gelukkig worden er ook al heel wat presetconfiguraties bijgeleverd.

Het slepen met apparatuur, zoals in Reason, werkt intuïtief en ook de miniatuuroverzichten van mixer en rack aan de zijkant zijn erg handig. Een tip voor een volgende update: als in het miniatuuroverzicht van de mixer de activiteit van de ledbars van de grote mixer zou kunnen worden weergegeven – door middel van kleine lichtpuntjes? – zou je veel sneller zien welke kanalen signaal krijgen en welke kant je op moet scrollen in de grote mixer.

Record is een voorbeeld van een toepassing waarvoor een standaard monitor al snel te klein is. Hoe groter de monitor, des te beter geschikt voor gebruik met Record. Zelfs bij de grootste monitor kan de mixer nog lang niet in zijn geheel verticaal op het beeldscherm. Gelukkig kun je met het muiswiel snel op en neer en zijn de secties die je minder vaak gebruikt met een dubbelklik in te klappen. Twee of meer monitors is natuurlijk nog beter.

Conclusie

Record is een prima audiopakket met aanvullende interne midifuncties. Propellerhead heeft met de eerste versie al een zeer compleet en stabiel pakket neergezet waarmee professioneel en comfortabel kan worden gewerkt. Het programma biedt een frisse kijk op het 'daw-concept', met prettige voorzieningen als de timestretching voor de complete song en de Line 6 amp-modellers. Record kent echter ook een paar beperkingen, zoals het ontbreken van een midi-output en ondersteuning voor plug-ins van andere fabrikanten. De combinatie met Reason levert voor Reason-gebruikers een aantal belangrijke voordelen op, die de 'crossgrade-prijs' zeker rechtvaardigen. Werk je niet met Reason, dan blijft Record een erg interessant alternatief voor de grote namen in sequencerland. ■

HET OORDEEL

+	• comfortabele bediening • goede mixer • veel routingmogelijkheden door modulaire effecten • goede timestretching
-	• gesloten systeem (geen plug-ins van derden) • geen midi-uit • gitaareffecten alleen uit te breiden met Line 6-producten • geen ReGroove en quantize op audio mogelijk

Ik heb Reason al

Veel Reason-bezitters zullen zich uiteraard afvragen of de aanschaf van Record zinvol voor hen is. De interessante prijs die Reason-bezitters voor Record betalen, maakt deze afweging misschien makkelijker. Afgezien van audio-opnamefuncties, Line 6 gitaar- en baseffecten, de uitstekende mixer die in veel opzichten superieur is aan die in Reason, en een naadloze integratie van de twee programma's, biedt de combinatie van Reason en Record nog meer voordelen. Zo kun je in Record veel sneller en overzichtelijker met rex-loops werken dan in Reason's Dr.Rex, want laten we eerlijk zijn: de bediening van deze dokter is behoorlijk old school en is de laatste tien jaar niet gemoderniseerd. Je laadt de rex-loops in Record gewoon in een audiotrack, en als je dit op het originele tempo van de loop doet, worden ze bij tempowijziging ook bewerkt met de uitstekende timestretching van Record.

In comping mode kun je bovendien razendsnel en overzichtelijk combinaties van verschillende rex-loops en mash-ups maken door met de muis te tekenen wat je wilt horen.

Een tweede extra voordeel van Record tegenover Reason, is dat in Record de apparatuur niet allemaal in één rack hoeft te worden geplaatst, maar dat er verschillende racks naast elkaar mogelijk zijn. De Propellerheads hebben duidelijk een aantal van de wensen die ze de afgelopen jaren hebben binnengekregen van Reason-gebruikers verwerkt in Record. Commercieel gezien slim, natuurlijk.

Ook de sequencer van Record is geëvolueerd ten opzichte van die van Reason. Zo is het mogelijk om clips te laten overlappen, en noten van de ene midiclip naar de andere te slepen.